

Vogel(aar)s in de mist

*Adriaan Dokter, Ferdy Hieselaar,
Berry van der Hoorn & Pim de Nobel*

Inleiding

Na twee jaar was het er weer tijd voor. Omdat we dit jaar tevens ons 50-jarige jubileum vieren, moest het zeker gebeuren: een jubileum Big Day. In het jubileumnummer van Fitis is er al wat over geschreven (Hieselaar 2001) en naar dit artikel wordt verwezen voor opzet, doel en regels van een Big Day.

Door een oproep via de e-mailgroep van de vogel(aar)s van Zuid-Kennemerland (VogelnetZuidKennemerland@yahoogroups.com) werden 13 slachtoffers gevonden die bereid waren zich gedurende een etmaal af te beulen. De dag zo v. eigenlijk gehouden worden op 4 mei, maar werd wegens de slechte weersomstandigheden verplaatst naar Hemelvaartsdag op donderdag 9 mei. De samenstelling van team 2 en 3 onderging hierdoor op het laatste moment enige verandering. De samenstelling van team 1 bleef onveranderd. Hier volgt het relaas van de drie teams.

Team 1

3.00 uur op. Het is toch eigenlijk geen pretje. Ik heb nog geprobeerd het begintijdstip iets te verlaten, maar in ons team is dat bijna heiligschennis. 4.00 uur precies beginnen we. Bij de Oosterplas dit keer om team 'Eef & the Outsiders' (zo zullen we het maar noemen wegens de twee nieuwkomers) te ontwijken, die ook altijd bij ingang Bleek en Berg starten. Om 3.45 uur staat Pieter Thomas voor de deur, samen laden we de fiets in en rijden naar Bleek en Berg. Onderweg zien we Nico Rensen fietsen en verderop zien we ook Adriaan Dokter en Martijn Voorvelt staan, allen van het concurrerende team van Eef.

Iets over vieren komen we samen met Freerk Hijlkema in het pikdonker aan bij de Oosterplas. "Goedemorgen", zegt Pieter. "Goedemorgen", zegt Hans Groot. "Goedemorgen", zegt ook Pim de Nobel. Mooi, wij zijn compleet. "Goedemorgen", zegt een derde stem. Hé Evert van Huijssteeden? Die zit toch niet in ons team? Team 'Eef & the O's' blijkt het beginpunt ook verplaatst te hebben! Wij dan maar snel naar de Brederodeberg. Om 4.30 uur horen we geheel volgens traditie de eerste soort, een nog schuchtere Bosuil. Niet snel daarna volgt de Houtsnip. Om 4.45 uur

komen er in het halfdonker plots twee wandelaars voorbij. Het blijken de eerste dauwtrappers te zijn. Het ergste is: ze hebben al meer soorten dan wij!

Het begint deze Big Day wat slapjes met op zich redelijke zang, maar toch missen we wat krenten (Appelvink, Wielewaal, Goudvink e.d.). Ondanks het bemoedigende mailtje van Hans dat het in mei nooit twee dagen achter elkaar mistig is, hebben we vandaag voor de tweede dag een mistige ochtend. Een mist ook, die niet snel op lijkt te lossen. Het oorspronkelijke plan om rond 6.30 uur bij Parnassia over zee te gaan kijken laten we daarom snel varen, zeker nadat we de misthoorn van de Zuidpier gehoord hebben. We besluiten dan maar het duin goed te doen, zodat we daar later op de dag niet meer terug hoeven te keren. De mist speelt ons danig parten: een mogelijke Draaihals, een Goudvink en een vrij zekere Grote Lijster ontspringen door het slechte zicht de dans. Zelfs een doorgaans goed herkenbare soort als de Kramsvogel kost wat tijd om door alle leden gezien te worden. Ook bij het Vogelmeer is het zicht slecht: het silhouet van een Geoorde Fuut is voor de meesten nog wel herkenbaar, maar de door Pim eerder gespotte Pijlstaart op het plasje op het grote eiland is niet te vinden. Van overtrekkende vogels moeten we het ook niet hebben vanmorgen.

We besluiten met het slechte zicht eerst maar de Kuifleeuwerik op te halen in Zandvoort. Net voor we bij de ingang van het circuit zijn stoten we op onze leukste waarneming van de dag: een Sneeuwgorst! Een Sneeuwgorst in mei is echt extreem laat. Ter illustratie: volgens de Avifauna (Geelhoed et al 1998) dateerde de laatste waarneming van een Sneeuwgorst in de regio van 24 april. Onze waarneming is meer dan twee weken later. Gelukkig blijkt de vogel na een paar minuten verdwenen te zijn. De Kuifleeuweriken zijn in het begin ook onvindbaar (het hele voorjaar bij de ingang van het circuit en vandaag dus niet), maar uiteindelijk zien we 3-5 exemplaren, hetgeen ook aanwijzing is dat er nog meer dan één paartje broedt in Zandvoort.

Tegen tien komen we aan bij Parnassia. De mist is voldoende opgetrokken om toch maar een poging over-zee-kijken te wagen. Aangezien de troef van team 'wil wel, maar kan niet winnen' (het over zee turen dus) tot nu toe niet uitgespeeld kon worden, achten we ons niet kansloos voor de dagwinst, maar een nieuw record zal er niet in zitten. Zaten we in recordjaar 2000 rond deze tijd al over de 100 soorten en hadden we de zeetrek al gehad, nu zitten we pas rond de 80. We besluiten een uurtje in de zee te investeren. De trek over zee is zonder meer slecht te noemen, maar wonder boven wonder lukken veel soorten wel, al is het met slechts één of enkele exemplaren. Zo zien we vrij snel alle normale sterns, Rosse Grutto, Middelste Zaagbek en Zilverplevier.

Op de terugweg richting binnenduin (voor Fluiter, Goudvink e.d.) komen we weer team 'Eef & the O's' tegen die ons met allerlei desinformatie proberen te misleiden. Evert is nog wel zo aardig om ons een nieuwe soort aan te wijzen (een Tureluur, Evert bedankt!!!). We tikken bij Groot Olmen nog netjes een Temmincks Strandloper in (die lijkt oppervlakkig nog best op een Oeverloper hoor!), maar Paapje lukt voor de allereerste keer niet op een Big Day. De Fluiter bij de ingang van Duin en Kruidberg lukt eigenlijk bijna traditiegetrouw niet en tegen die tijd ben ik zo moe dat ik (tijdelijk) afhaak. Ik neem nog een ijsje, rij naar huis en duik mijn bed in.

Nadat we Ferdy hebben geloozd, kunnen we eindelijk vaart maken. Soort na soort wordt ingerekend, zonder geneuzel over elementaire geluidenkennis, het bijwerken van de streeplijst en wel of niet fietsen over het strand naar IJmuiden (wel dus). Plots hangt 'het' weer in de lucht. 'Het' blijkt echter niet meer dan een overspannen verwachting. De waarnemingen van Wespandief, Visarend en Ooievaar, binnen vijf minuten nadat we onder Ferdy's curatele vandaan zijn, blijken bij nadere beschouwing op Buizerd dan wel Zilvermeeuw betrekking te hebben. Oké, de werkelijkheid is vaak minder mooi; ook tijdens Ferdy's middagslaapje blijft het sprokkelen. Wel ter hoogte van het Cremermeer de enige Groene Specht, een roofvogeltrekstroompje met drie Bruine Kieken (*"Er moet meer vliegen"*, zeiden we nog tegen elkaar) en Zomertaling en Engelse Gele Kwik in het minstens zo fraaie Zuidervlak. Via het strand naar het Kennemermeer. Leeg. Alleen wat thermiekende meeuwen waarvan Pieter oppert: *"Checken op Grote Burry?"*. Hans, nooit te beroerd, doet dat en ongelof is zijn deel als hij uitroept dat de eerste de beste vogel in beeld inderdaad een onvolwassen Grote Burgemeester betreft! Geluk dwing je dus af, hoewel... Nadat wij zo sportief zijn om het vlakbij opererende team van captain Eef te waarschuwen (gelukkig tevergeefs), worden wij gauw uit onze roes geholpen: *"Hé, hebben jullie bij die kieken dan niet die Rode Wouw gezien?"*. Tja, zo gaat dat.

De Zuidpier is verder van nut (Zwarte Zee-eend, Kanoet, Drieteenstrandloper, Dwergmeeuw), zoals het op weg naar de polder doorkruisen van Driehuis noodzaak is (Groenling). In polder de Velsbroek aangekomen, eerst even de balans opgemaakt (waarbij we Ferdy node misten). Met zo'n 100 soorten op de lijst en zo'n 20 zekere en een tiental mogelijke te gaan, is 'opeens' nog veel mogelijk... Nu komt het aan op verzilveren. Middels een wel heel slim uitgekiende route (Pim), via de Gruiters (Rouwkwik), Waarderpolder (Patrijs), Veerpolder (Smient) naar de Verenigde Binnenpolder voor de Casarca.

In de Veerpolder voeg ik me ca. 19.30 uur enigszins bijgetankt weer bij het team en kan meteen helpen de Casarca te zoeken die al maanden in de omgeving van het Plasje zit en waarvan hij gisteren de exacte locatie nogmaals bepaald heb met behulp van de telescoop van iemand uit

team 'wil wel' (nog bedankt Berryman! Het is inderdaad een goede telescop!). Casarca natuurlijk snel gevonden en daarna meteen de Zwarte Roodstaart (hij is daar zo makkelijk mensen!) bij Spaarndam. Spartaans als ons team is, besluiten we eerst de Ringmus op te halen en daarna pas te gaan eten. Met enige moeite hebben we er een bij 'een boerderij' langs de Inlaagpolder. Daarna met evenveel moeite een Blauwborst en dan is het tijd om te dineren. Bij de snackbar komen we Roy (Slaterus) nog tegen die snel weer verdwijnt, want zijn team komt tijd tekort.

Wij niet, wij hoeven/kunnen eigenlijk alleen nog maar een paar schemersoorten doen. Na wat nutteloos gepost voor een Ransuil proberen we hem fietsend te doen. Bij De Batterij en De Binnenliede hebben we nog tweemaal een ontmoeting met een mogelijke Ransuil, maar uiteindelijk is de enige soort die we na het eten nog waarnemen de Snor (meerdere bij de Binnenliede).

Vervolgens naar de Toneelschuur voor de après-BD. Zouden we (weer) gewonnen hebben? We vinden onze 128 soorten niet slecht gezien de omstandigheden gedurende de dag, maar we kunnen toch niet blijven winnen?

Team 2

Met argusogen volgden we al enkele dagen de weersvoorspellingen van orakel Erwin. Vrees wordt waarheid. In de vroege ochtend dat het moet gebeuren doemen de teamleden Roy, Rob en Steve bij ingang Koevlak één voor één op uit de mist. Mist! Mist is funest voor een Big Day. Zeker voor onze vernieuwde strategie, waarbij we breken met de gebruikelijke routes van de meer conservatieve teams die slechts gaan voor de winst en wars zijn van experimenteren. Bijkomend voordeel is de sterk gereduceerde kans op ontmoetingen met de andere teams.

Kwart voor vijf, mist, maar enthousiast en met vertrouwen starten we de dag. We begeven ons naar de Waterleidingweg terwijl we met plezier luisteren naar de knorrende en fluitende tonen van Houtsnippen, en naar de Bosuilen die elkander het hof maken. Nachtegaal, Roodborst en Gekraagde Roodstaart behoren tot de vroege zangers.

We spoeden ons over de Waterleidingweg naar Duin en Kruidberg, waar we verrast worden door een kekkerende Havik in een dennenbosje. Bij de overgang van duin naar strand ligt het speerpunt van onze sublieme tactiek: zee- en landtrek moet je vanaf de duinen dicht bij IJmuiden fantastisch samen kunnen waarnemen. Eindeloze slierten en fronten van trekvogels zagen we in onze dromen gestaag voorbij komen, afgewisseld met kreten als "Roodkeel!", "Ortol!", "Nostovol!", "Visarend" en "Ik word gek!". Vochtige valleien vlak achter de duinreep boordevol groepen

zangertjes als Noordse en Gele Kwikken, die hun trek onderbreken voor een korte pitstop. Zuid-Kennemerland op haar best.

Het mag allemaal niet zo zijn, de elementen doen zicht en dromen gelijk vervagen. Weg strategie. Het toont karakter om door te gaan en er een leuke dag van te maken. Dat willen we, en dat kunnen we. Moreel zijn we niet kapot te krijgen. Door dus, naar IJmuiden, voor Zuidpier, Kennemermeer en Sluftertje. Onderweg pikken we al wat spul op als Rosse Grutto, Zilverplevier, Steenloper en onze enige drie Drieteentjes van de dag. De Zuidpier levert ons weinig spannends op. Zelfs het intrigerende zangertje tussen de blokken blijkt na een wilde achtervolging een doodgewone Fitis. Het gebulder van de misthoorn jaagt ons naar het Kennemermeer, goed voor wat eendengrut. De Wilde Zwaan die hier twee dagen terug nog zat is helaas gevlogen.

Onze ouwe trouwe 'Rood S Wit 2 bar' op de IJbunker werkt beter mee en laat zich uitgebreid bewonderen. De Zwarte Roodstaart daarentegen, twee weken terug nog luidkeels zingend op camping de Duindoorn, zwijgt in alle toonaarden. Ik heb geen goed gevoel over deze soort die we twee jaar terug eveneens misten.

Bij het Sluftertje niets ongebruikelijks, wat pleviertjes en zo. De afvallige Amon Gouw die een lang weekend Limburg met zijn veel te jonge vriendinnetje verkoos boven het samenzijn met zijn allerbeste vrienden op deze o zo belangrijke dag, belt op en wij vertellen hem over al het moois dat hij heeft gemist. Spijt als haren op zijn hoofd dat hij er niet bij is natuurlijk! Even later weer telefoon. De captain van team 1 om te polsen hoe het gaat. We geven uiteraard alleen nietszeggende informatie: *"Mistig hier. Verder gaat 't aardig."*

De lucht klaart op, evenredig met onze, toch al positieve gemoeds-toestand. Kun je nagaan! Een tweede scan over het Kennemermeer voegt niets toe aan de lijst, en door het mulle zand zwoegen we goedge-mutst terug naar Duin en Kruidberg. Hier kiezen we alsnog positie voor de trek. Deze is nu aanzienlijk beter, met honderden Boertjes, vergezeld van Giertjes, Oevers en Huiszwaluwen. Een enkele Gele Kwik laat van zich horen. Over zee vliegen sterns, Visdief, Grote en Zwarte Sterns. Noordse Sterns laten het massaal afweten, die kun je vandaag hooguit stringen. Verder vliegt een tweetal Regenwulpen. Hoogtepunt zijn misschien wel de twee Middelste Zaagbekken.

Het Zuidervlak leverde ons vanmorgen al zingende Blauwborsten, nu zien we er twee Zomertalingen, alarmerende Kleine Plevieren en Paapje. Mooi gebied. Later horen we van een duinwachter dat hier in mei ook een vrouwtje Pijlstaart met pulli (!) is gezien, maar die missen wij helaas.

Duin en Kruidberg is altijd goed voor een aantal kritieke duinsoorten, wij doen er 4 Kleine Barmsijzen (kun je maar beter binnen hebben), een zingende Zwarte Mees (idem) en een Sperwer (idem) die wordt gemobt door een aantal fanatieke mezen. De ingang van Duin en Kruidberg stelt teleur, sinds de Zwarte Specht hier is verdwenen is het weinig soeps. We filteren wat soortjes uit als Boomklever, voordat we buitenom naar de Kennemerduinen koersen.

Bij Bleek en Berg zingt een eenzame Fluiters zijn opmerkelijke riedeltje. We beklimmen de Brederodeberg waar Roy hard "Appelvink!" roept. De anderen kijken elkaar vragend aan en halen de schouders op. "Daar, weer!" roept Roy terwijl hij zijn kijker heft en een vrijwel onzichtbare dikke vogel op een zeer lullige plek in een Grove Den ontdekt. Het kost ons een halfuur voordat iedereen kan bevestigen dat er daadwerkelijk een Appelvink zit. Scherp ontdekt!

Spinnekoppenvlak besluiten we, vanwege de drukte, over te slaan. Groot Olmen is hopeloos vergeven van veel te uitgelaten en onsmakelijk schaars geklede dagjesmensen die bijna met snorkel en al verkoeling zoeken in het lullige laagje water, Oostindisch blind voor de toch wel erg opzichtige bordjes 'Niet Betreden'. Dankzij deze minkukels blijken we hier achteraf een Temminckje te missen.

We gaan lunchen bij het Vogelmeer, lekker in het zonnetje. Na wat arge-loze wandelaars van het bankje te hebben verjaagd kunnen we het meer en de lucht afspeuren. Het is leuk. Dobberende Geoorde Fuutjes en Dodaarsjes, en een opzichtig mannetje Pijlstaart. Een troefkaart van De Nobel, blijkt achteraf, die hem deze week ontdekte maar vandaag zelf niet weet in te koppen. Geen zorgen, wij maken dit natuurlijk wél af en voegen zo Pijlstaart als nieuwe soort toe aan de lijst van vogels die ooit op een Big Day zijn waargenomen. Voor de zekerheid verzwijgen we deze waarneming als team 1 weer belt. Ferdie probeert ons ditmaal uit te horen. Waar we zijn en wat we gezien hebben geven we wederom niet prijs. De roofvogels komen los, een Torenvalk en diverse groepjes thermieken-de Buizerds. Leuk is een groepje van drie Bruine Kieken, dat later door een ander team in Duin en Kruidberg foutief wordt gedetermineerd als twee Buizerds en een Rode Wouw. Ongelooflijk. Onze uitstekende veld-kennis hindert ons zo eens te meer in het verkrijgen van een lange lijst. Een uurtje zeetrek op de telpost levert tientallen Zwartjes en een Dwergstern op. Noordse Sterns laten het weer afweten. Evenals Dwergmeeuw-tjes, waarvan er sinds half april na iedere telling groepjes voor de telpost ronddobberden. Ach, toch weer wat strepen op de lijst. Niet getreurd en we doen een poging voor Kuifleeuwerik, maar op deze zwoele Hemel-vaartsdag waarbij half Nederland zand ligt te verschuiven op het strand of het bonige lijf op de boulevard in de uitverkoop gooit, is het wel zo allezeus druk dat we het op onze buik kunnen schrijven.

Dan maar door naar onze eerste troefkaart, een vermoedelijk nest van een Goudvink in de achtertuin van Michiel van den Bergh. Gelukkig

weet Roy de weg in Aerdenhout niet meer, waardoor we hopeloos verdwalen. Net als het gemopper van de overige teamleden dreigt aan te zwellen tot een onacceptabel niveau roept Roy *"Bonte Vlieg."* En inderdaad, in een majestueuze boom achter een exorbitante villa klinkt de zang van een mannetje Bonte Vliegenvanger. Een zeer goede soort. We doen wat aan voorlichting door de welgestelde bewoners tekst en uitleg te geven alvorens onze weg te vervolgen.

Drie kwartier liggen we op het kortgemaaid gras in de achtertuin van Michiel naar een of andere spar te staren. De beloofde Goudvink geeft jammer genoeg niet thuis, en ook het Goudhaantje is blijkbaar verkast. Met tegenzin verlaten we de schaduw en springen weer op de fiets naar Koningshof en Middenduin, waar we uiteindelijk een glimp opvangen van een zwijgzaam Goudhaantje.

Via de Zoete Inval bereiken we de Binnenliede, waar we Rietzanger en Snor doen. Ook horen we hier onze eerste mogelijke Bosrietzanger, wat na enig geduld toch de subzang van een Grasmus blijkt te zijn. Dit laatste herhaalt zich bij de Veerplas, en in de buurt van Penningsveer. Andere teams blijken minder kritisch en noteren Bosrietzanger. Wederom blijkt het hebben van veldkennis, geduld en zelfkritiek ons voornaamste handicap.

Onze tweede troefkaart is een nest van een Zwarte Roodstaart dat Rob weet te vinden. Leuke locatie, mooie stal, maar niks geen roodstaarten. Je zou er gek van worden. Bij het plasje doen we gelukkig enkele mannetjes Smient, een goede soort. Hier zien we ook diverse steltjes bij het molentje achter de plas, met licht tegen, silhouetjes. We bestuderen de vogels lange tijd om er zeker van te zijn dat er behalve Kemphanen, Grutto's, Groenpoten en Tureluurs niet bijvoorbeeld een Bosruiter tussen loopt. In dit laatste kun je je op silhouet sterk vergissen, zeker met nog meer tegenlicht. Ook hier gaat het er weer om hoe kritisch je bent.

De Zwarte Roodstaart bij Spaarndam laat zich niet zien of horen, tijd voor patatje-pinda, broodje frikadel met curry en blikjes cola. Om mee te nemen naar de Gruiters, waar we eens lekker uitgebreid gaan scoopen. Goed voor Kleine Plevier, een laatste Watersnip en ver achter in de hoek een echte Bosruiter tussen de Groenpoten. Leuke soorten. We besluiten de Zwarte Roodstaart van Spaarndam nogmaals te proberen, wederom zonder succes. Des te frustrerender om achteraf te horen dat de andere teams deze vogel wel hebben. Roy pikt inmiddels iets op bij de snackbar dat hij daar heeft laten liggen, en heeft daar het enige contact met de vijand van deze dag. De vijand mokt over het niet bereiken van een Big Day record. Hoe is zo'n stemming mogelijk op zo'n buitengewoon fraaie dag?

Bij ons team zit de stemming er nog wel goed in, zo goed zelfs dat we besluiten om nog even door te fietsen naar Halfweg, het Brettengebied. Origineel, en wie weet. Een gokje op Buidelmees, Waterral, Ransuil en

wat niet meer. Uiteindelijk zien we er niets nieuws, het leukste is een Snor, maar die hadden we al. We fietsen buitenom terug waar Amon eerder een Bosrietzanger had, maar die trekt zijn bek mooi niet open. Bij de Binnenliede weten we ook niets toe te voegen aan de lijst. Snel door naar de Toneelschuur, waar we als eerste arriveren.

Team 3

Vol enthousiasme en goede moed sprong ik die avond mijn bed in, vol bedompte zwaarmoedigheid strompelde ik er diezelfde nacht weer uit. Was mijn droomduidende huisgenote er nu maar, want calculerend als ik ben, ik zag meteen dat dit geen goede start was van de Grote Dag. Ik keek uit het raam, en ik zag een trieste wereld. De nacht was kil, grijs, en ik hoorde de bladeren ruisen als voorbode van een veel te harde wind.

Alles flitste in korte tijd door mijn hoofd: De Liervogel die door een kettingzaag te imiteren zijn eigen ondergang bezingt, het einde van de geschiedenis, extremisten zijn gevaarlijk, maar veganistische extremisten zijn het gevaarlijkst, de overbevissing in de Banc d'Arguin, wanhopige ogen die zeggen dat alle hoop met Pim is vermoord, de rampzalige verhouding van vogelaars met de liefde (een tip voor hen die hardleers zijn: de vrouw van je dromen kom je NIET tegen bij het Zuidervlak in Duin en Kruidberg, noch in de Kunstenaarsduintjes bij IJmuiden), *"Nee ik weet het zeker: Ze houdt niet van me en ze zal nooit van me houden"*.

Ik sprong op mijn fiets en uiteraard was de combinatie van een te zware met eten volgestouwde fietstas en een afgebroken trapper voldoende om mijn ongenoegen te blijven voeden. Ik dacht aan de teamindeling, en een cynisch lachje verscheen om mijn mond. Drie teams waren er gevormd, en elk team kreeg een naam toegekend, te weten team 1, team 2 of team 3. Was ik eerst zo naïef geweest om te denken dat die naam *willekeurig* was toegekend, nu bedacht ik me dat beide organisatoren toepasselijke namen hadden willen geven. Ik zat namelijk in team drie, je zou ook kunnen zeggen het *laatste* team. Zo van het team *"waar iedereen in zit die geen team kon vinden"*, het team waar ze toch niet zo scherp en alert zijn, het team van de *outsiders*. Onze naamgever had wel moeten denken: *"Nou, dat team van Adriaan, Evert, Martijn en Nico, dat moesten we maar eens team drie noemen"*.

Inmiddels naderde ik de duinrand, en toen ik langs de sportvelden fietste ging mijn mobiele telefoon. Ik nam op en luisterde: *"Ja hallo, met Nico Rensen hier. Ik fiets nu vlakbij de sportvelden, maar waar is nou die duiningang?"*. Behalve de naam van mijn teamgenoot kende ik nu ook zijn stem, en ik moet zeggen, dat maakte al dat ik me wat beter voelde. Ik was nog niet begonnen met uitleg geven of uit de duisternis kwam een fietser met werkend fietslicht aangereden. Hij was echter niet aan

het bellen, dus gezien het godvergeten uur moest dat wel mijn andere teamgenoot zijn, Martijn Voorvelt. We stelden ons aan elkaar voor, keken elkaar in de nog ietwat slaperige ogen, en ik kon niet anders dan denken: *"Die jongen is buitengewoon scherp en alert"*. Misschien zou het toch nog wat worden vandaag. Twee auto's scheurden toeterend voorbij; ik dacht even aan twee bezopen jongeren, maar toen bedacht ik me dat dat Ferdy en Hans wel moesten zijn van team 1, het door hen zelf benoemde team van de eeuwige winnaars.

Met zijn tweeën was het een koud kunstje Nico richting ingang Bleek en Berg te praten. Net als Martijn en ikzelf had ook hij een werkend fietslicht, en toen Nico dichterbij kwam, zag ik ineens dat ik hem al kende. Misschien was het slechts dit onooglijke uur gecombineerd met niet al te beste weersomstandigheden dat mijn blijheid had getemperd. Al ben ik misschien een slachtoffer van deze tijd vol postmoderne droefenis, wie weet kunnen ik en mijn team ons daar als geen ander in staande houden. We hebben namelijk geleerd dat geluk een keuze is; dat verandering, dynamiek en elke dag anders goed is; en dat stabiliteit, altijd hetzelfde, vertrouwen op dat wat al succes heeft gehad SAAI is. Zoals alle levensgenieters zeggen, liever veel risico op ellende dan risicoloos koersen op kwaliteit. En als er één team niet saai en voorspelbaar van samenstelling is, dan is het wel team 3. Gedrieën voegden we ons bij Evert van Huijssteeden die wel op tijd was, en onze Big Day ging van start.

Al snel hoorden we de eerste Bosuil, en na een half uurtje wachten begonnen ook de Houtsnippen te roepen. Eerst was alleen het hoge *tsiep* te horen, maar later ook het bijbehorende *orr-orr-orr*. De Gekraagde Roodstaart bleek geen uitslaper en begon al te zingen in de beginnende schemering. Hoe lichter het werd, hoe meer storende mistliertjes zichtbaar werden. We besloten wat rond te fietsen in wat bosrijk binnenduin, en dan via Duin en Kruidberg richting zee te fietsen; die sliertjes zijn dan vast wel opgetrokken, was de gedachte. Langzaam maar niet echt gestaag begonnen de vogelsoorten binnen te druppelen toen we – overigens zonder Grote Lijster - Duin en Kruidberg binnenfietsten. Boven in een dode boom zat een verdwaalde Tapuit, en een Zwarte Mees zong in precies dezelfde dennenboom als twee jaar eerder. Goudvink en Zomertortel lieten zich erg graag zien; beide soorten kwamen we op dat korte stukje maar liefst drie keer tegen, terwijl naar later bleek de andere twee teams deze soorten zouden missen. Hoe dichterbij de zee naderden, hoe mistiger het werd. Het zag er somber uit voor het zeetrek kijken dat onmisbaar is voor het zien van een groot aantal soorten. Met weemoed dachten Evert en ik terug aan de Big Day van twee jaar terug, toen we om negen uur met 106 soorten van zee fietsten; de teller stond nu om half negen pas ergens in de veertig.

Toen we om een uur of negen richting Groot Olmen fietsten kwam vanuit het niets een grote krent gevlogen in de vorm van een Visarend. Met zijn lange vleugels kwam hij laag vanuit het westen uit de mist aanzetten, om er even snel in oostelijke richting weer in te verdwijnen. Groot Olmen zelf bewees zich wederom als leuk gebied. Onder het genot van baltsende Bontbek- en Kleine Plevieren liet zich midden op een zandbank een mooie Temmincks Strandloper bekijken. Zelfs na een half uur leek het niet echt tot de Temmincks door te dringen dat dit helemaal geen mooi gebiedje voor hem was en dat hij beter door kon vliegen. We overwogen nog even om als dolle honden door het zand te gaan banjeren, maar de kans op het vertrappen van een plevierennest was wat te groot; en over een uurtje zou toch de Haarlemse en Bloemendaalse jeugd arriveren.

De mist was zo dicht dat we tijd genoeg hadden om een bezoek te brengen aan het Spinnekoppenvlak, voordat we ons geluk zouden beproeven aan zee. Meerdere Kleine Barmsijzen riepen daar vanuit de dennen, en ook een mannetje Kruisbek vonden we na flink zoeken hoog in de top van een vrijstaande boom. Langzaam maar niet gestaag begon de mist op te trekken. De branding zou inmiddels net zichtbaar moeten zijn, dus we fietsten snel naar de Kattendel. De branding was inderdaad net zichtbaar, maar dat was dan ook alles. Toch konden we een leuk aantal zeebeesten aan ons lijstje toevoegen: Rosse Grutto, Zilverplevier, Steenloper, Regenwulp, Middelste Zaagbek, al waren de aantallen van elke soort op de vingers van een hand te tellen. Maar dat doet er niet toe op een Big Day, ons moreel steeg tot een voor die dag nog niet gekende hoogte, zodanig dat we vergaten te wachten op een Zwarte Zee-eend en we vol goede moed op weg gingen naar het Zuidervlak. De zon brak door en al vlug konden de jassen uit.

"Dat zonnetje is goed voor de roofvogeltrek", merkte Martijn op. En zo kwamen Evert en ik te spreken over welke roofvogels we allemaal in de regio al hadden gezien. "Zwarte Wouw wordt toch wel steeds algemener, ik zie er bijna elk jaar één, alleen die Rode Wouw lukt maar niet". Vlak bij het duinmeer hoorden we onze eerste en enige Groene Specht, en we besloten toch maar even over het water te kijken. Nico en ik klommen het opgaande paadje op, Evert richtte zijn kijker op het blauw. "JAAAAAAA!!!!" Evert schreeuwde zoals we nog nooit gehoord hadden. "HAHAHA, EEN RODE WOUW!!!!" We keken naar Evert, Evert keek omhoog naar het westen, direct keken wij ook omhoog naar het westen, en jawel, samen met twee Buizerds cirkelde niet al te ver een schitterende Rode Wouw. Door de spierwitte vlekken op zijn polsen leek hij wel een aantal handpennen te missen, maar door de telescoop was te zien dat hij prachtig compleet was. Onze dag kon niet meer stuk.

Ook het Zuidervlak is met de vernatting ontzettend mooi geworden, ook voor steltlopers. Zo zagen we er Zomertaling, Bosruiter, Groenpootruiter, Zwarte Ruiter en heel leuk: een Engelse Kwikstaart. We lagen op schema, het weer was lekker, en de vogels waren mooi. We fietsten over het strand richting pier, waar naast een aantal Buizerds een Wespendif overvlog naar noord. Voor de derde keer die dag kwamen we team 1 tegen, Pim vroeg of we nog voormalige ondersoorten gezien hadden, en leuke roofvogels zoals Bruine Kiekendieven, wat ons deed realiseren dat ook zij niet onaardig bezig waren, al kende ik betere pogingen tot intimidatie van de heer De Nobel. De Graszanger en de Geelpootmeeuw lieten zich niet zien, maar dat was ingecalculeerd, en in een grote thermiekkolom zagen wij alleen maar Zilvermeeuwen en Kleine Mantels.

De inwendige mens werd in IJmuiden versterkt met fish 'n chips, zodat we fris aan de slotronde konden beginnen: de polder. Op het nippertje zagen we ter hoogte van de binnenduinrand nog een Boomklever, en in het allerlaatste dennenbos dat we die dag zouden passeren klonk eindelijk het roepje van de meest gezochte soort van de dag, de Kuifmees. De polder bracht wat je van de polder verwacht, zoals Lepelaar, Kluut en maar liefst drie Snorren, alleen Watersnip bleek wederom lastig. De avond begon te vallen, bij de Zwarte Roodstaart van Spaarndam kwamen we wéér team 1 tegen, en we werden steeds nieuwsgieriger wat team 2, het team van de oudere jongeren, had uitgespookt vandaag. Wij noch team 1 had vandaag iets gezien of gemerkt van ze. Waren ze in slaap gevallen naast hun appeltaart met slagroom bij Het Eindpunt, of hadden deze verstokte zeerukkers de pijp aan Maarten gegeven met al die ochtendmist? Vragen die ongetwijfeld in de Toneelschuur beantwoord zouden worden.

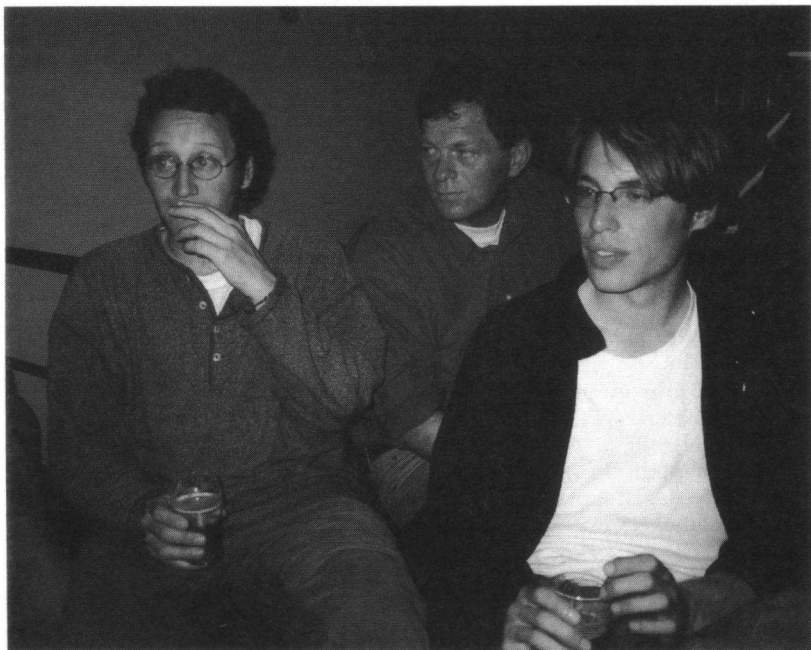
Toneelschuur

Om 23.00 uur is het eerste team al in de Toneelschuur, met meer dan 100 kilometer op de teller en 122 soorten op wat later zal blijken de meest zuivere lijst. Traditiegetrouw gaat er de volgende dag een soort af doordat captain Steve zich heeft verteld, 121 dus. Een aardige score na een mooie dag. Team 3 arriveert precies op tijd om mee te doen met het derde rondje. Na wat speldenprikken over en weer komt het hoge woord er uit: "122...?" "...123, yes!" Team 3 is in ieder geval tweede. Het wachten is traditiegetrouw op team 1.

Als het laatste team rond 23.45 uur bij de Toneelschuur aankomt begint het spel opnieuw. Na wat schermutselingen welk team het eerst zijn aantal noemt: "122." *"In ieder geval geen laatste. Wij hebben er 128."* Team 3 blijft dus tweede en team 1 heeft weer gewonnen met een ongeveer even groot verschil als twee jaar geleden. Sommige aanwezigen be-

ginnen zo langzamerhand te geloven dat het geen toeval meer is. Team 1 blijkt als enige team diverse soorten op de lijst te hebben waarvan de aanwezigheid en plek algemeen bekend waren (Casarca, Patrijs en Rouwkwikstaart). Team 2 blijkt zich dit jaar vooral geconcentreerd te hebben op het fietsen. *"Heren, het gaat om het aantal soorten en niet om het gereden aantal kilometers! Ach, zijn jullie ook een keer niet het luiste team geweest. Maar wel weer het laatste."* En team 3 heeft misschien wel de mooiste soorten gezien. Mooi, maar niet genoeg.

Dertien man met rode en vermoeide hoofden praten gezellig na over gescoorde en gemiste soorten. Anekdoten vliegen over en weer: Bosrietzangers die Grasmussen blijken te zijn, Visarenden in de mist, spelende kinderen langs de waterkant in Groot Olmen. Enfin, een aantal daarvan heeft u kunnen lezen. Sommigen zitten met een onuitwisbare grijns van oor tot oor op hun gezicht, anderen dragen hun verlies moedig. Het is sluitingstijd als Ferdy en het restant van team 2 het pand als laatste verlaten.

Pim de Nobel, Pieter Thomas en Adriaan Dokter gezellig nababbelend in de Toneelschuur. Steve Geelhoed.

"Ach ja de uitslag, we konden er mee leven. Al waren de grijzen van Hans, Ferdy, Pieter, Freerk, en vooral Pim wel iets aan de brede kant om niet enige frustratie los te maken. Daarom verklaar ik bij deze plechtig, dat ik, Adriaan Michiel Dokter, alles in het werk zal stellen, om de volgende keer team 1 niet als eerste te laten eindigen! ZEG HET MIJ NA, WIJ, verliezers van deze Big Day, zullen er alles aan doen..."

Tot slot

Dit was alweer de 8^e regionale Big Day. Vergeleken met de andere Big Days was alleen de Big Day van 2000 beter. Ondanks het slechte weer tot 10.00 uur werden door de drie teams gezamenlijk 144 soorten gezien, evenveel als op de eerste Big Day in 1986. In 2000 werden 153 soorten gezien en vestigde team 1 een record van 140.

In totaal werden vijf soorten waargenomen die niet eerder gezien zijn: Pijlstaart, Rode Wouw, Rouwkwikstaart, Kruisbek (eindelijk een keer op een Big Day!) en Sneeuwgorz.

Naast alle leuke waarnemingen waren er ook weer missers dit jaar: zo misten alle teams de Bonte Strandloper, een soort die op alle vorige Big Days door alle behalve één team gezien werd. Daarnaast miste team 2 Ringmus en team 3 Zwarte Zee-eend; deze soorten waren nog nooit door een team op een Big Day gemist. Andere missers waren Bruine Kieken-dief, Steenloper en Paapje. De laatste werd zelfs door twee teams gemist; dit wordt de komende jaren nog een moeilijke soort op Big Days. De toekomst zal het leren.

Literatuur

- Geelhoed, S., Groot, H., Huijssteeden, E. van, Leeuwen, G. van & Nobel, P. de (red.) 1998. Vogels in het landschap van Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer. Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland/KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Hieselaar, F., 2001. Grote dagen in de regio. Fitis 37(4): 176-184.